

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Přípravný výbor na konání místního referenda o poloze osobního železničního nádraží v Brně ve složení Mgr. J. P., RNDr. M. P., O. N.**, zastoupený Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Statutární město Brno**, se sídlem Dominikánské náměstí 1, Brno, zastoupené Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, o námitce podjatosti ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 65 A 5/2014,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu v Brně JUDr. Radim Malík **je vyloučen** z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Ars 7/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou kasační stížností domáhá zrušení usnesení Krajského soudu ze dne 10. 9. 2014, č. j. 65 A 5/2014 - 114, kterým byl zamítnut návrh na určení, že návrh přípravného výboru pro konání místního referenda o poloze osobního železničního nádraží v Brně ze dne 1. 8. 2014 na konání místního referenda nemá nedostatky.

Nejvyšší správní soud poučil žalobce o složení senátu, kterému byla věc podle rozvrhu práce přidělena, a na toto poučení reagoval žalobce podáním, ve kterém vznesl námitku podjatosti vůči soudci JUDr. Radanu Malíkovi. Tuto námitku odůvodnil tím, že z navržených otázek referenda je zřejmé, že návrh na konání místního referenda se přímo týká určení polohy osobního železničního nádraží v Brně. V této věci v současné době probíhá územní řízení, jehož předmětem je umístění souboru staveb souhrnně označených jako „Přestavba železničního uzlu Brno“. Proti územnímu rozhodnutí č. 239 vydanému v tomto územním řízení bylo podáno odvolání a jedním z odvolatelů je Občanské sdružení Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu, kterou zastupuje RNDr. M. P., který je současně i členem přípravného výboru na konání místního referenda o poloze osobního železničního nádraží v Brně. Účastníkem předmětného územního řízení je současně i soudce JUDr. Radan Malík, který v minulosti v tomto správním řízení aktivně vystupoval.

V průběhu územního řízení podal proti záměru umístění stavby několik námitek, které byly zamítnuty, a proti předchozímu územnímu rozhodnutí podal odvolání.

Soudce JUDr. Radan Malík se vyjádřil k námitce podjatosti tak, že nemá žádný vztah k věci, k účastníkům, ani k jejich zástupcům. Potvrdil však, že v minulosti byl jako spoluvlastník nemovitostí v k.ú. Židenice účastníkem územního řízení, jehož předmětem bylo umístění souboru staveb označených jako „Přestavba železničního uzlu Brno“, jakož i navazujícího soudního řízení jako osoba zúčastněná na řízení. Posouzení uplatněné námítky jeho podjatosti ponechal na úvaze soudu.

Podle ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle citovaného ustanovení je důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci jednak takový vnitřní vztah soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu poskytuje důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti a jednak skutečnost, že se podílel na jejím rozhodování již v předchozím správním nebo soudním řízení. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům, kromě příbuzenských a obdobných vztahů, mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Vyloučení soudce z důvodů uvedených v ust. § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kdy je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci, jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Soudce lze vyloučit z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které reálně brání, aby rozhodoval v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16; dostupné na www.nssoud.cz).

Integrovaná součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 – 70 a ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 – 68) a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námítky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, které v

pokračování

konkrétním případě vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce. K této otázce se vyjádřil Ústavní soud např. v nálezu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05, tak, že „*vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti*“ (srov. též nálezy sp. zn. I. ÚS 167/94 ze dne 27. 11. 1996). V uvedeném nálezu Ústavní soud rovněž uvedl, „*že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto; nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z hmotněprávního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou.*“ Ústavní soud v citovaném nálezu, obdobně jako např. v nálezu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. III. ÚS 448/04, poukázal na skutečnost, že rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci (*personal conviction of a particular judge*), objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (*guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect*). Rozhodující pro výrok o podjatosti či nepodjatosti soudce proto nemůže být ani hodnocení subjektivního pocitu soudce, ani hodnocení osobního vztahu k účastníku řízení, nýbrž objektivní úvaha, zda s ohledem na zjištěné okolnosti případu lze mít za to, že soudce by mohl být podjatý.

Nejvyšší správní soud zkoumal, v souladu s uvedenými východisky, zda lze mít na základě objektivní úvahy za to, že soudce JUDr. Radan Malík by mohl být v dané věci podjatý. Přitom vycházel z hmotněprávního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou, a vzal v úvahu, že postup, kdy je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je postupem výjimečným.

Nesporné skutkové okolnosti, tj. účastenství v územním řízení, v němž soudce JUDr. Radan Malík vyjadřoval podáváním námitek a podáním odvolání aktivně své procentní stanovisko, přičemž toto územní řízení má velmi úzkou souvislost s předmětem navrhovaného místního referenda, vyvolávají z objektivního hlediska pochybnosti o jeho nepodjatosti. V předmětném územním řízení se jedná o komplexní řešení umístění stavby, která zahrnuje modernizaci a optimalizaci stávajících železničních tratí I. tranzitního železničního koridoru na území města Brna, nové osobní nádraží a nové přestupní terminály, novou síť komunikací potřebných pro zajištění obsluhy nového nádraží a související inženýrské stavby a provozní soubory umožňující fungování budovaných zařízení. Z otázek, jak jsou v návrhu referenda formulovány, pak je zřejmé, že návrh na konání referenda se přímo týká určení polohy osobního železničního nádraží.

Jakkoliv tedy Nejvyšší správní soud akceptuje tvrzení soudce JUDr. Radana Malíka, že se subjektivně necítí podjatý, akcentuje objektivní pohled a konstatuje, že nelze vyloučit pochybnost o jeho nepodjatosti. Důvodem pro vyloučení soudce pro podjatost je totiž garance spravedlivého procesu, jehož základním předpokladem je nezávislost a nestrannost, a nelze proto připustit, aby soudce rozhodoval v případech, kdy by jeho osobní vztah k předmětu řízení mohl vyvolávat pochyby, byť se třeba ve skutečnosti míjející s realitou.

Vzhledem tedy k tomu, že žalobcem namítané skutečnosti mohou být ve smyslu ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudce JUDr. Radana Malíka, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2014

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu

OPRAVNÉ USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Eliškou Cihlářovou v právní věci žalobce: **Přípravný výbor na konání místního referenda o poloze osobního železničního nádraží v Brně ve složení Mgr. J. P., RNDr. M. P., O. N.**, zastoupený Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Statutární město Brno**, se sídlem Dominikánské náměstí 1, Brno, zastoupené Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, o námitce podjatosti ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 65 A 5/2014,

t a k t o :

Výrok usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014, č. j. Nao 385/2014 – 105, **se opravuje** takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu v Brně JUDr. Radan Malík **je vyloučen** z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Ars 7/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší správní soud ve výroku usnesení ze dne 23. 10. 2014, č. j. Nao 385/2014 - 105, uvedl nesprávné křestní jméno soudce, o jeho podjatosti bylo rozhodováno.

Podle ust. § 54 odst. 4 s. ř. s. opraví předseda senátu v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zřejmé nesprávnosti.

V souladu s citovaným ustanovením ve spojení s § 120 s. ř. s. předsedkyně senátu bez návrhu opravila zřejmou nesprávnost v chybném znění výroku předmětného usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. listopadu 2014

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu